

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

25.2.2021 Esko Mustonen

Valtiovarain controller -toiminto

Sisäisen valvonnan kokonaisuus

- **Sisäinen valvonta:** viraston ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä menettelyitä, organisaatoratkaisuja ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan saada kohtuullinen varmuus viraston tavoitteiden saavuttamisesta
- **Riskienhallinta:** Koordinoitu toiminta, jolla organisaatiota johdetaan ja ohjataan riskien osalta.
- **Sisäinen tarkastus** tukee organisaation johtamista arvioimalla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehokkuutta

Sisäinen valvonta virastoissa (TaL 24 b§)

- “**Viraston ja laitoksen** on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty sen omassa toiminnassa sekä toiminnassa, josta virasto tai laitos vastaa.”
- “Sisäisen valvonnan järjestämistä johtaa ja sen asianmukaisuudesta ja riittävydestä vastaa viraston ja laitoksen johto.”

Sisäisen valvonnan tavoitteet (TaA 69§)

Sisäinen valvonta varmistaa:

- 1) viraston ja laitoksen talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden;*
- 2) viraston ja laitoksen hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen; ja*
- 3) viraston ja laitoksen johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston ja laitoksen taloudesta ja toiminnasta.”**

Sisäisen valvonnan menettelyt (TaA 69 a§)

“Sisäisen valvonnan menettelyissä on otettava huomioon Euroopan yhteisön oikeudesta aiheutuvat viraston ja laitoksen toimintaan kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi on otettava huomioon sisäistä valvontaa koskevat yleiset standardit ja suositukset.”

COSO-2013, INTOSAI, COSO-ERM, ISO 31000

Menettelyjä esim:

- Tavoitteiden ja toiminnan suunnittelu sekä tavoitteita uhkaavien riskien tunnistaminen ja arviointi.
- Tietojärjestelmiin sisältyvät poikkeustilanteiden raportointimenettelyt ja tekniset kontrollit.
- Työtehtävien eriyttäminen, täsmäytykset, hyväksynnät ja valtuutukset.
- Poikkeamiin puuttuminen.
- Fyysinen havainnointi.

COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) Internal Control – Integrated Framework 2013 ja Enterprise Risk Management – Integrated Framework 2004 sekä ISO (International Organization for Standardization) 31000, INTOSAI (The International Organization of Supreme Audit Institutions)

Virastokohtaiset ohjeet ja määräykset

- Työjärjestys
- Taloussääntö
- Matkustussääntö
- Riskienhallintapolitiikka

Arviointi- ja vahvistuslausuma (TaA 65§)

Kirjanpitoyksikön tilinpäätökseen kuuluvan toimintakertomuksen tulee sisältää:

...

7) arviointi sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä sekä sen perusteella laadittu lausuma sisäisen valvonnan tilasta ja olennaisimmista kehittämistarpeista (sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma);

...

9) yhteenveto havaituista valtion tai sen vastuulla oleviin varoihin liittyvistä väärinkäytöksistä ja rikoksista sekä esitutkinnasta ja oikeudenkäynneistä

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen (TaA 70§)

“Viraston ja laitoksen johdon on järjestettävä sisäinen tarkastus, jos siihen on perusteltua tarvetta 69 ja 69a §:ssä edellytettyjen sisäisen valvonnan menettelyjen johdosta. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää johdolle sisäisen valvonnan asianmukaisuus ja riittävyys sekä suorittaa johdon määräämät tarkastustehtävät.

Sisäisen tarkastuksen järjestämisessä on otettava huomioon sitä koskevat yleiset standardit ja suositukset.”

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointia

- Vuosittainen virastojen itsearviointi tilinpäätöksen yhteydessä (sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma)
- Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomuksessa ”Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila valtionhallinnossa” (VTV 13/2017) ja siihen liittyvä jälkiseurantaraportti (17.6.2020)
- Valtiovarain controller –toiminnon selvitys riskienhallinnan tilasta 2019

Sisäisen valvonnan tueksi

- Valtiokonttori on 16.1.2020 julkaissut taloushallinnon tehtävien kontrollit (riskit, valvontatoimenpiteet ja vastuut) ohjeen
- Valmisteilla henkilöstöhallinnon ja matkustamisen kontrollit -ohje
- Valtiovarain controller –toiminnon suositus sisäisen valvonnan arviointikehikoksi
- Valtiovarain controller –toiminnon suositus riskienhallintapolitiikkamalliksi
- Valtiovarain controller –toiminnon julkaisu sisäisen tarkastuksen asema

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan rajoitteita ja riskejä

- Osaaminen, resurssit, inhimilliset virheet
- Tiedonkulku, koulutus, sitoutuminen/sitouttaminen, johdon tuki
- Prosessit kuvattu epäselvästi
- Ulkoiset tapahtumat, joihin organisaatio ei voi itse vaikuttaa (esim. pandemia, Brexit yms.)